

NOTITS **om billedsamling, afleveret 2011 fra Teknik- og Miljøforvaltningen til Stadsarkivet**

Billedsamlingen (to stålskabe med hængemapper indeholdende papirbilleder, de fleste i formatet 18x24 cm) er opbygget i Stadsingeniørens Direktorat, hvorunder al kommunens byplanlægning hørte fra slutningen af 1800-årene til 1969. I sidstnævnte år blev Direktoratet for Københavns Kommunes Generalplanlægning oprettet. Hverken det ene eller andet direktorat eksisterer i dag. De funktioner, der hér blev varetaget, er p.t. delt mellem Center for Byudvikling i Økonomiforvaltningen og et antal centre, primært Center for Bydesign, i Teknik- og Miljøforvaltningen. Billederne er blevet optaget i perioden fra slutningen af 1910'erne til 1980'erne til brug for konkrete planlægningsopgaver, herunder forarbejder i form af publikationer, jf. listen nedenfor. Billeddækningen af kommunen er således ikke jævn, men mængden af billeder og det lange tidsrum, gennem hvilket de er optaget, medfører dog, at langt størstedelen af kommunen (formentlig) er dækket. De ældste billeder afspejler planlægningsopgaver i De indlemmede Distrikter (lige uden om de ydre Brokvarterer). Det var hér, at udformningen af de store almene boligbebyggelser samt etablering af institutioner, vejanlæg og grønne områder fra 1920'erne og gennem de efterfølgende 2-3 årtier var væsentlige planopgaver. I samme periode gjordes de første forsøg på en overordnet, samlet planlægning af byen samt forberedelse af de store saneringsopgaver på Nørrebro og Vesterbro. En stor mængde billeder fra byen inden for voldene og voldkvartererne afspejler arbejdet med de konfliktfyldte problemer, som de centrale bydele frembød i perioden fra o. 1940 til begyndelsen af 1960'erne. Opgaven var at skaffe bedre trafikforbindelser (bredere veje), tilgodese bygningsbevaringsinteresser, afhjælpe ringe boligkvalitet og håndtere ønsker om nye, store erhvervsbebyggelser (banker, stormagasiner m.m.).

Billedmængdens fordeling på områder/emner afspejler også, at udviklingen i Københavns Havn (i både syd, øst og nord) altid har været i fokus: Sydhavnens etablering og afvikling, Inderhavnens overgang fra erhvervshavn til byggegrunde/promenader.

Indtil Stadsingeniørens Direktors nedlæggelse i slutningen af 1990'erne befandt de to arkivskabe med billederne sig i Stadsingeniørens sekretariat. Igennem en årrække – fra hvornår, ved jeg ikke men til en gang i 1970'erne – blev ønskede optagelser (dog ikke luftfotos) bestilt hos den fotograf, Mogens Falk, som var ansat i (eller på anden måde tilknyttet) Stadsarkivet. Jeg mener, at han også tog billeder for Boligkommissionen, bl.a. dem, der ses i den lange række af årsberetninger, der blev udsendt.

Publikationer fra Stadsingeniørens Direktorat med billeder, som givetvis findes i billedsamlingen

”København. Byplanmæssige Forhold”, 1932

”København. De indlemmede Distrikter. Byplanmæssig Udvikling 1901-1941”, 1942.

”København fra Bispetid til Borgertid. Byplanmæssig Udvikling til 1840”, 1947.

”København under Borgerstyre. Byplanmæssig Udvikling siden 1840”, fortryk 1950, udvidet korrekturudgave 1975.

”København skitse til en generalplan”, 1954.

Billeder fra områder uden for kommunen

Så vidt jeg husker, rummer samlingen også billeder fra områder uden for kommunen. Hvis det er tilfældet, skyldes det formentlig, at Stadsingeniørens Direktorat i stadsingeniør Olaf Forchhammers

tid (fra 1936 til 1951) agerede sekretariat for diverse såkaldte egnsplanarbejder. Det var før, samarbejdet mellem kommunerne i Hovedstadsregionen var lovfæstet eller på anden måde formaliseret. Men der foregik i regi af Dansk Byplanlaboratorium et frivilligt samarbejde mellem en lang række kommuner, hvad der resulterede i planarbejder, som det fremgår af publikationerne:

”Københavnsegnens grønne Omraader. Forslag til et System af Omraader for Friluftsliv”, 1936.
”Skitseforslag til Egsplan for Storkøbenhavn”, 1947 (Fingerplanen).

Ovennævnte publikationer findes alle i Rådhusbiblioteket.

PS om mig selv:

Ansæt som byplaningeniør i Byplankontoret under Stadsingeniørens Direktorat i 1972. Afgået fra Center for Bydesign, Teknik- og Miljøforvaltningen i 2007, konsulent sammesteds endnu kort tid (til april 2012).

Jens Simonsen